

الشّاكِرُ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی
پایاننامه جهتأخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:
بررسی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها در گروه سنی ۱۲ تا ۲۵ سال در فاصله سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ شهر اردبیل

استاد راهنما:
دکتر سولماز جلایر

استاد مشاور:
دکتر حامد زندیان

نگارش:
سینا وثوقی

دیم

تهدیم به درم که زندگی را زدن شانش،

مادرم که محبت را زنگنهش آموختم

و خانواده ام به پاس ایثار و فداکاری هایشان

تقدیر و سپاسگزاری

هر چند بندگی فقط شایسته ذات بی همتای خالق، هستی آفرین است و لیکن به مصادیق حیث شریفه (هر کس حرفی به من بیا موزده را
بنده خود کرده است) استاد هم، چنان شان و مقام والایی دارد که دریای علم و معرفت و پرچم دار توحید هم خود را بنده کسی می داند که
حتی یک حرف به او بیا موزد، لذابر خود لازم می دانم که از زحمات بی دینه استاد ارجمند خانم دکتر سولماز جلایر از صمیم قلب تقدیر و

مشکر نایم

به چنین از استاد بآحالات و شایسته؛ جناب آقا! دکتر حامد زنیان که دکمال سعد صدر، با حسن خلق و فروتنی، از پیچ کلی داین عرصه
بر من دینه تنومند و زحمت مشاوره این پایان نامه را برعهده گرفته.

به چنین این جانب بر خود وظیفه میدانم دکوت گشکر دی از زحمات و خدمات ارزشمند استاید کران قدر دانشکده دذا نظرشکنی

اردیل تقدیر و مشکر نایم

چکیده

بررسی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها در گروه سنی ۱۲ تا ۲۵ سال در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ شهر اردبیل

مقدمه: فقدان مادرزادی دندان‌ها یکی از شایع‌ترین آنومالی‌های تکاملی دندانی است، بنابراین مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها در شهر اردبیل در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ در بازه‌ی سنی ۱۲ تا ۲۵ ساله، انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی، ۴۱۰ رادیوگرافی پانورامیک از بیماران ۱۲ تا ۲۵ ساله (۲۲۰ دختر، ۱۹۰ پسر) از نظر فقدان مادرزادی دندان در فک بالا و پایین، ناحیه‌ی (چپ و راست) و کمبود دندان (یک طرفه و دو طرفه) بررسی شد. داده‌های به دست آمده با آزمون Chi-Square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت ($\alpha = 0.05$).

نتایج: نتایج بررسی نشان داد که شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها در شهر اردبیل $8/5$ درصد می‌باشد که بیشتر در فک پایین ($77/1$ درصد) مشاهده گردید، اما بر اساس ناحیه‌ی (چپ و راست) و کمبود دندان (یک طرفه و دو طرفه) تفاوت معناداری مشاهده نگردید ($P > 0.05$). همچنین نتایج نشان داد که شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس جنسیت و سن تفاوت معناداری نداشت ($P > 0.05$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که شیوع فقدان مادرزادی در اردبیل نسبتاً بالا است؛ بنابراین از آنجا که فقدان دندان باعث مشکلات جدی در زیبایی و تکلم می‌شود، معاینه مکرر و دقیق دندان‌های کودکان جهت تشخیص زودهنگام ضروری به نظر می‌رسد.

کلمات کلیدی: هایپودونشیا، دندان‌های دائمی، شیوع.

فهرست مطالب

عنوان چکیده	صفحه
فصل اول: معرفی پژوهش	۱
۱-۱. مقدمه؛ بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش	۱
۱-۲. اهداف پژوهش	۲
۱-۳. هدف کلی	۲
۱-۴. اهداف اختصاصی	۲
۱-۵. اهداف کاربردی	۲
۱-۶. سوالات پژوهش	۲
۱-۷. تعریف واژه‌ها	۲
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	۵
۲-۱. مقدمه	۵
۲-۲. مبانی نظری پژوهش	۵
۲-۲-۱. تعریف فقدان مادرزادی دندانی	۵
۲-۲-۲. انواع فقدان دندانی	۵
۲-۲-۲-۱. آنودنشیا	۵
۲-۲-۲-۲. هابیودنشیا	۶
۲-۲-۲-۳. شایعترین دندان‌هایی که به طور مادرزادی وجود ندارد	۶
۲-۲-۴. علل فقدان مادرزادی دندان	۷
۲-۲-۵. توارث	۷
۲-۲-۶. عوامل محیطی	۱۲
۲-۲-۷. تغییرات تکاملی	۱۲
۲-۲-۸. تشخیص	۱۲
۲-۲-۹. مروری بر پیشینه تحقیق	۱۳
۲-۲-۱۰. پیشینه‌ی پژوهش در ایران	۱۳
۲-۲-۱۱. پیشینه‌ی پژوهش در خارج	۱۴
۲-۲-۱۲. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش	۱۵
فصل سوم: مواد و روش‌ها	۲۵
۳-۱. نوع مطالعه و روش پژوهش	۲۵
۳-۲. جامعه‌ی آماری پژوهش	۲۵
۳-۳. معیارهای ورود و خروج به مطالعه	۲۵
۳-۴. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری	۲۵
۳-۵. ابزار و روش گردآوری داده‌ها	۲۵
۳-۶. روایی و پایایی ابزار	۲۶
۳-۷. زمان و مکان انجام پژوهش	۲۶
۳-۸. متغیرهای پژوهش	۲۶
۳-۹. روش‌ها و تجزیه‌وتحلیل داده‌ها	۲۷
۳-۱۰. ملاحظات اخلاقی	۲۷
فصل چهارم: یافته‌های پژوهش	۲۹
۴-۱. آمار توصیفی	۴
۴-۱-۱. جنسیت افراد مورد بررسی	۲۹

۲۹	۴-۱-۴. سن افراد مورد بررسی.....
۳۰	۴-۱-۴. شیوع فقدان مادرزادی دندان.....
۳۱	۴-۱-۴. شیوع فقدان مادرزادی دندان ها بر اساس فک .....
۳۲	۴-۱-۵. شیوع فقدان مادرزادی دندان ها بر اساس ناحیه .....
۳۳	۴-۱-۶. شیوع فقدان مادرزادی دندان ها بر اساس کمبود دندان .....
۳۴	۴-۲-۴. آمار تحلیلی .....
۳۴	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع فک فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس سن .....
۳۵	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع ناحیه‌ی فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس سن .....
۳۶	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع کمبود مادرزادی دندان‌ها بر اساس سن .....
۳۶	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع فک فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس جنسیت .....
۳۷	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع ناحیه‌ی فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس جنسیت .....
۳۸	۴-۲-۴. مقایسه‌ی شیوع کمبود مادرزادی دندان‌ها بر اساس جنسیت .....
	فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش
۴۱	۱-۵. بحث.....
۴۳	۲-۵. نتیجه‌گیری.....
۴۳	۳-۵. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش .....
۴۳	۱-۳-۵. پیشنهادها.....
۴۳	۲-۳-۵. محدودیت‌ها .....
۴۱	منابع.....
۴۷	پیوست‌ها .....

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۴. درصد فراوانی جنسیت افراد مورد بررسی	۲۹
جدول ۲-۴. درصد فراوانی سن افراد مورد بررسی.....	۲۹
جدول ۳-۴. درصد فراوانی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها.....	۳۰
جدول ۴-۴. درصد فراوانی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس فک	۳۱
جدول ۴-۵. درصد فراوانی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس ناحیه	۳۲
جدول ۴-۶. درصد فراوانی شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس کمبود دندان	۳۳
جدول ۷-۴. مقایسه‌ی شیوع فک فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس سن	۳۴
جدول ۸-۴. مقایسه‌ی شیوع ناحیه‌ی فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس سن	۳۵
جدول ۹-۴. مقایسه‌ی شیوع کمبود دندان یکطرفه و دو طرفه بر اساس سن.....	۳۶
جدول ۱۰-۴. مقایسه‌ی شیوع فک فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس جنسیت	۳۶
جدول ۱۱-۴. مقایسه‌ی شیوع ناحیه‌ی فقدان دندان‌های مادرزادی بر اساس جنسیت.....	۳۷

جدول ۱۲-۴. مقایسه‌ی شیوع کمبود دندان‌های مادرزادی بر اساس جنسیت..... ۳۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۹	نمودار ۴-۱. درصد جنسیت افراد مورد بررسی.....
۳۰	نمودار ۴-۲. درصد سن افراد مورد بررسی .....
۳۱	نمودار ۴-۳. درصد شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها .....
۳۲	نمودار ۴-۴. درصد شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس فک .....
۳۳	نمودار ۴-۵. درصد شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس ناحیه .....
۳۴	نمودار ۴-۶. درصد شیوع فقدان مادرزادی دندان‌ها بر اساس کمبود دندان.....